

Nr. 5(151)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2024. gada 7. maijs

TIEŠSAISTES RAIDĪJUMU MĒNESIS

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Ikvienam cilvēkam ir sava vērtību skala. Kas vienam šķiet prasts, otram — skaists. Kas vienam šķiet lēts, citam — pats dārgākais, ko saglabāt «atmiņu kastītē». Manā bērnībā mammai visvairāk patika tās dāvanas, kuras mēs ar brāļiem bijām izveidojuši paši ar savām rokām. Vēlāk, saņemot no savas meitiņas paštaisītu dāvanu, es izjutu to pašu, ko mana mamma. Tāda dāvana nav novērtējama naudā, jo tā ir unikāla, mīlestības piepildīta un tikai man paredzēta. Arī mana «atmiņu kastīte» ir pilna ar šādām dārgām dāvanām.

Izstrādājot dizainu oriģinālgrāmatām, kuras Latvijas Neredzīgo bibliotēka izdod vieglajā valodā, vienmēr esmu domājusi par to, kā par paštaisītu dāvanu lasītājiem. Tāpēc cenšos meklēt arvien jaunas idejas un iespējas tām piešķirt «pievienoto vērtību». Tekstu tulkošana vai jaunradīšana vieglajā valodā jau pati par sevi ir kaut kas jauns, taču tajā iekļautās ilustrācijas padara grāmatu vēl īpašāku lasītājiem. Līdz šim šādas grāmatas esmu ilustrējusi pati, tāpēc bija pienācis laiks zīmējumu stilu pamainīt.

Tā kā bibliotēkas budžetā nav paredzēti līdzekļi mākslinieku atalgojumam, tad gada sākumā uzrunāju vairākus māksliniekus, kuri būtu ar mieru labdarības nolūkā ilustrēt divas topošās grāmatiņas vieglajā valodā

«Sprīdītis» un «Pie omītes». Tas bija grūts uzdevums, jo neviens tam nepiekrita. Tomēr es nepadevos un mani centieni vainagojās panākumiem. Esmu atradusi divas patiešām talantīgas mākslinieces, kuru darbi būs redzami grāmatās.

Šobrīd Annas Brigaderes luga «Sprīdītis» ir iztulkota vieglajā valodā un uzsākusi savu ceļu uz izdošanu. Zīmējumus tai gleznojusi lieliskā un talantīgā Elīna Veinberga, kura dzīvo Anglijā, kopā ar vīru, trim bērniem un savu suni-asistentu Skārleti. Elīna ir ļoti īpaša, jo savas gleznas viņa glezno ar otiņu mutē. Elīnas zīmētais Sprīdītis jau iekarojis mūsu sirdis un viņš noteikti patiks arī ikvienam lasītājam.

Elīna glezno gan portretus, gan ilustrē bērnu grāmatiņas. Mūsu bibliotēkā ir Evitas Nihnidovičas grāmata «Pirts pasakas bērniem», ko ilustrējusi Elīna. «Sprīdītis» būs otra viņas ilustrētā grāmatiņa.

Maijs ir Vieglās valodas mēnesis. Arī šogad to atzīmēsim ar jaunas grāmatiņas vieglajā valodā izdošanu. Tāpēc aicinām uz **Annas Brigaderes «Sprīdītis» vieglajā valodā tiešsaistes priekšlasījumu 15. maijā plkst. 14.00** mūsu bibliotēkas lasītavā, kā arī tiešraidē *YouTube* kanālā. Pasākumā būs apskatāma arī grāmatā iekļauto Elīnas Veinbergas oriģinālzīmējumu izstāde.

Ilustrācijas otrai grāmatai vieglajā valodā «Pie omītes» vēl tikai top. Tās zīmē jauna un

talantīga meitene Amanda Jēkabsons. Taču par to pastāstīšu kādā no nākamajām «Bazūnēm».

Paldies abām māksliniecēm par atbalstu un uzdrīkstēšanos «izkāpt no komforta zonas», jo ilustrēt tekstus vieglajā valodā nav nemaz tik viegli, jo jāievēro daudz dažādus nosacījumus.

Maija izskaņā iepriecināsim savus lasītājus ar vēl kādu pasākumu. Tas būs «**KAFIJAS PAUZE ar Zani Daudziņu**», kas notiks **29. maijā plkst. 14.00**. Kā ierasts, tikšanās notiks mūsu bibliotēkas lasītavā, kā arī tiešraidē *YouTube* kanālā, kur varēsiet uzdot jautājumus.

Šoreiz atzīmēsim Zanes Daudziņas grāmatas «Mans kara gads» izdošanu Braila

rakstā. Atgādinu, ka mūsu krājumā pielāgotā formātā ir arī autore grāmatas «Dienasgrāmata», kas sarakstīta Covid-19 pandēmijas laikā.

Zane Daudziņa ir latviešu teātra un kino aktrise, runas pedagoģe, Latvijas Kultūras akadēmijas docente un TV raidījumu vadītāja. Grāmatā «Mans kara gads» autore apraksta, kāda ir viņas ikdiena un pārdomas pēc kara sākuma Ukrainā. Viņa atzīst, ka tas ir satricinājis ticību gaišai nākotnei, bet vienlaikus uzsver, ka mēs nedrīkstam krist izmisumā.

Sarunu ciklā «Kafijas pauze» runāsim ne tikai par Zanes Daudziņas grāmatām, bet arī par spēju analizēt apkārt notiekošo un to, kā mēs reaģējam un rīkojamies šajā politiski nestabilajā laikā.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

LIELIE LASIŠANAS SVĒTKI

Gundega Tabaka

LNERB vecākā bibliotekāre

2024. gada 23. martā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB) notika lasīšanas veicināšanas programmas «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023» svinīgs noslēguma pasākums. Tie ir ikgadējie **Lielie lasīšanas svētki**, ko apmeklēja grāmatu vērtētāji no visas Latvijas, tika sumināti lasītāko grāmatu autori, tulkotāji un izdevēji. Svētkus vadīja TV personība Māris Grigālis, muzicēja tautas mūzikas apvienība «Raxtu Raxti».

2023. gada «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas» kolekciju veidoja 24 grāmatas. Tie bija 8 oriģinālliteratūras darbi, viens folkloras krājums, kā arī 15 tulkojumi no poļu, katalāņu, lietuviešu, franču, igauņu, zviedru, vācu un slovāku valodām, ko izdevušas «Apgāds Zvaigzne ABC», «Liels un mazs», «Jāņa Rozes apgāds», «Dienas Grāmata», «Pētergailis» un «Latvijas Mediji».

Lai lasīšana būtu aizraujoša ikvienam no pusaudžu vecuma līdz daļībai vecāku žūrijā, grāmatu tematika bija daudzveidīga — gan veltīta mūsdienu aktuāliem jautājumiem, gan ļāva ielūkoties pagātnē, gan piedāvāja pasakainu fantāzijas lidojumu. Varēja lasīt dzeju, aplūkot un izpētīt komiksus, skaitīt skaitāmpantus, izvēlēties un vienā naktī izlasīt romānus, lēnām baudīt stāstu krājumus un priecāties par lielisko ilustratoru devumu.

Latvijas Neredzīgo bibliotēka sadarbībā ar Rīgas Strazdumuižas vidusskolas — atbilstības centra audzēkņiem un skolotājiem, protams, arī aktīvi piedalījās šajā žūrijā, tādējādi iegūstot tiesības piedalīties pasākumā «Lielie lasīšanas svētki».

Lūk, bērnu iespaidi:

«Jau otru gadu pēc kārtas man bija iespēja piedalīties Lielajos lasīšanas svētkos Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Biju patīkami pārsteigta, ka arī šogad pasākuma

vadītājs bija atraktīvais Māris Grigalis, kurš atcerējās mūs. Esmu priecīga, ka 11+ kategorijā galveno balvu saņēma Dzintara Tilaka grāmata «Zlatas ceļš». Tā šogad bija arī mana mīļākā grāmata no bērnu žūrijas.

Pasākumā uzstājās grupa «Raxtu Raxti». Priecājos dzirdēt arī manu mīļāko dziesmu «Es izjāju prūšu zemi».

Bijām priecīgi pēc koncerta satikt grupas dalībnieku Edgaru Kārkli, kurš aprādīja un vairāk pastāstīja mums par dūdām. Diena izdevās ļoti.»

Marta Čehoviča, 13 gadi

««Lielajos lasīšanas svētkos 2024» man patika, ka grāmata «Skeleta Juhana gaitas» ieguva nomināciju. Un vēl man patika, ka Māris Grigalis uzdeva jautājumus. Es gribētu apmeklēt lasīšanas svētkus».

Kristers Pučka, 11 gadi

«Es tās nominācijas atbalstu īpaši tām grāmatām, kuras līdz galam vai vispār nezinu, bet šogad es izvirzītu vēl vienu grāmatu nomināciju, ja tas man būtu iespējams, pat divas. Man vislabāk patika sākot no nominācijas 1. Šajās nominācijās sākās tāda kā minēšanas spēle, jo visi mēģināja uzminēt grāmatas nosaukumu un tas pa-

darīja visu interesantāku, jo nekad nevar zināt, kuram izdosies uzminēt īsto nosaukumu. Man visvairāk pietrūka, piemēram, 5. vai 9. Un nominācija, kurā bija iebalsota grāmata «Zlatas ceļš». Tās nominācijas varētu būt «Priecīgākā grāmata» un «Aizkustinošākā grāmata».

Alberts Frīdenbergs, 13 gadi

«Mans bērnu žūrijas lielais pasākums.

Man ļoti patika pasākums! Tā ir unikāla iespēja atkal satikt lasītājus no visas Latvijas. Pasākuma vadītājs bija ļoti foršs un enerģijas pilns, tāpat kā pagājušajā gadā. Pasākuma beigās uzstājās grupa «Raxtu Raxti». Viņi uzstājās superīgi un kolosāli! Man kopumā ļoti patika pasākums».

Nameda Bronka, 17 gadi

«Man patik lasīt grāmatas! 23. martā biju Nacionālajā bibliotēkā uz lasītāju žūrijas noslēguma pasākumu. Bija ļoti daudz cilvēku. Man patika, ka spēlēja uz dūdām!»

Dāvis Znotiņš, 9 gadi

Organizatoru novēlējumā izskanēja — lasīt, lasīt, lasīt! Rakstīt pašiem un pašiem arī zīmēt komiksus un ilustrācijas.

Tiekamies nākamajos Lielās lasīšanas svētkos!

ROMI — SAVĒJIE VAI SVEŠIE?

Dinija Lūcija Bite

LNERB sistēmbibliotekāre

Domājot par 24. aprīlī Latvijas Neredzīgo bibliotēkā notikušo sarunu un dziesmu pēcpusdienu «Romi — savējie vai svešie?», jāatzīst, ka sabiedrībā joprojām pastāv dažāda attieksme pret romu tautības cilvēkiem. Vieniem tā ir noraidoša, otriem — atbalstoša, bet citiem — vienaldzi-

ga. Galvenokārt to ietekmē cilvēku personīgā dzīves pieredze komunikācijā vai sakarsmē ar romiem. Vieni bijuši apzagti, citi — ieguvuši lielisku draugu. Tāpēc būtu nekorekti nosodīt cilvēku domas vai uzskatus. Cita lieta ir noraidoša vai pat negatīva attieksme pret romiem, ja tā balstīta tikai uz stereotipiem, aizspriedumiem vai rasismu. Diemžēl arī Latvijā šādu cilvēku netrūkst.

Romi ir vislielākā mazākumtautība Eiropā, tomēr arī citās pasaules valstīs dzīvo šīs kultūras pārstāvji. Latvijā romu tauta gadsimtiem ir dēvēta par čigāniem. Ar gadiem šis vārds ieguva vairāk negatīvu piekāršanu un diskriminācijas izskaušanai tas nepalīdzēja. Tagad čigāni tiek dēvēti par romiem. Vai nomainot tautības nosaukumu kaut kas ir mainījies? Domāju, ka drīzāk ir jāmaina sabiedrības domāšana un jāatbrīvojas no stereotipiem, kas iesakņojušies mūsu apziņā.

Aprīļa beigās Latvijas Neredzīgo bibliotēka aicināja sabiedrību uz tikšanos, lai noskaidrotu: vai romi ir savējie vai svešie.

Uz sarunu bija aicināta Lingita Lina Henriusa, kas ir Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes doktorantūras studente. Šobrīd viņa pēta jautājumus, kas saistīti ar integrāciju un latvisko identitāti, par izpratni starp dažādām kultūrām, tostarp romu, mūsdienu Eiropā.

Pasākumā Lingita stāstīja par romu kultūru un savu pieredzi un zināšanām, kā arī par sabiedrības attieksmi.

Pirms pieciem gadiem Lingita Lina Henriusa laikrakstā «Satori» stāstīja: *«Esmu uzaugusi mazā Latvijas pilsētīnā — Bauskā. Mana mamma ir latvieti, tēvs — no Āfrikas, no Kongo. Viņš savulaik studēja Rīgas Civilās aviācijas inženieru institūtā (tajā, ko šobrīd sauc par Transporta un sakaru institūtu). Kad man bija divi gadi, tēvs nolēma atgriezties savā dzimtenē. Kopš tā laika satieku viņu aptuveni reizi*

piecos gados. Lai gan ir sabiedrības daļa, kas neatzīst mani par latvieti, jāakcentē, ka citas tautības man nav un par tēva dzimteni zinu ļoti maz, tikai to informāciju, kas pieejama internetā».

Pasākumā Lingita stāstīja par to, kāpēc būtu svarīgi piedomāt, kādus vārdus un kāpēc mēs izvēlamies dažādu minoritāšu grupu apzīmēšanai, par stereotipiem un kā tie ietekmē cilvēku dzīvi.

Es pati Lingitu iepazinu Viegļās Valodas aģentūras rīkotajā konkursā «Viegli lasīt». Tajā viņa piedalījās ar savu stāstu par rasisma tēmu. Viņa bija viena no konkursa finalistēm, tāpēc ļoti ceru sagaidīt Lingitas stāsta pieejamību publiski.

Kopā ar Lingitu mūsu bibliotēkas pasākumā «Romi — savējie vai svešie?» piedalījās arī neredzīgais Samirs Gasperovičs, kurš mācās Rīgas Strazdumuižas vidusskolā — attīstības centrā. Samirs ir dzīvespriecīgs un draudzīgs romu tautības pārstāvis. Skolā viņš apguvis Braila rakstu un latviešu valodu, bieži uzstājas skolas pasākumos ar dziesmām un ģitāras spēli. Bibliotēkas pasākumā Samirs spēlēja vijoli un dziedāja dažādas romu dziesmas.

Ar šādiem pasākumiem ir iespēja mainīt gadiem ilgos stereotipus par mazākumtautību cilvēkiem un iepazīt viņu kultūru.

Novēlu ikvienam atcerēties, ka cilvēkus jāvērtē pēc viņu būtības un darbiem, nevis pēc valodas vai tautības. Neaizmirsīsim, ka ikvienā tautā ir savas «melnās avis» un neviena tauta nav pārāka par citām.

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīze**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālr. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.